

Människans påverkan

Ekosystemen på jorden är under hårt tryck av människan. Jordens befolkning har ökat enormt under det senaste århundradet och människor förbrukar dessutom mer resurser idag än förut.

Produktionen av livsmedel och varor påverkar naturen både i din närhet, men också på hela jorden. Klimatet förändras och den biologiska mångfalden minskar. Inget av det avfall, de kemikalier och den plast som sprids försvinner utan dessa finns kvar och förgiftar ofta ekosystemen.

Detta gör att flera biotoper och olika livsmiljöer är i fara. Den globala uppvärmningen bidrar till att försura haven och det förstör korallreven. När medeltemperaturen ökar så kommer det att vara bra eller dåligt för många arter vilket gör att ekosystem utsätts för förändringar.

Människans utbredning gör att artrika urskogar huggs ner och ersätts av odlad skog, till

exempel omvandlas en del tropiska skogar till jordbruksmark. Många naturligt grunda vatten där fiskar förökar sig omvandlas till hamnar med mycket båttrafik.

I odlade jordbruksmarker och skogar är det ofta väldigt få arter som efterfrågas. När enbart en art odlas kallas det för monokultur. Detta gör att den biologiska mångfalden minskar.

I Sverige begränsas vissa arter genom jakt. De stora rovdjuren varg och björn finns det väldigt få av vilket har lett till att vildsvin, rådjur och älgar har få naturliga fiender och har därför ökat sig mycket. För att begränsa dessa populationer är det tillåtet att jaga dem under vissa perioder på året.

För att mäta människans påverkan används begreppet "ekologiskt fotavtryck". Det är ett mått på den jordyta som behövs för att få fram de ekosystemtjänster vi behöver till exempel odlad mark och skog, gruvor med mera. Det ekologiska fotavtrycket skiljer sig åt mellan olika befolkningar. Ett naturfolk i Amazonas regnskog har ett ytterst litet ekologisk fotavtryck medan vi i Sverige har ett stort. Det finns ett liknade "ekologiskt vattenfotavtryck" som visar hur mycket vatten som går åt för att tillverka produkter vi använder.

De ekosystemtjänster som är i fara idag är det globala fisket och tillgången till rent vatten.

Begrepp och svåra ord:

Monokultur, ekologiskt fotavtryck, ekosystemtjänster

Människans påverkan

Begrepp:	Förklaring:
Monokultur	
Ekologiskt fotavtryck	
Ekosystemstjänst	

Rätt	Fel	1. Människans påverkan. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Tillgången på rent vatten är en ekosystemtjänst som är i fara.
		Det biologiska mångfalden ökar på jorden idag.
		När temperaturen på jorden ökar är det dåligt för samtliga arter.
		Ett "ekologiskt fotavtryck" är ett mått på den jordyta som behövs för att få de ekosystemtjänster vi behöver.
		När enbart en slags gröda odlas på en plats kallas det monokultur.